

N:o 25.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 April 1879, kl. 2 e. m.

*Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af ifrågasatt lagförklaring
beträffande den ansvarighet för enskilda sedelutgifvande
bankers förbindelser, som må åligga de solidariske bolags-
männen.*

Uti en inom Andra Kammaren afgifven och till behandling af Lag-Utskottet öfverlemnad motion, N:o 36, har Herr *Liss Ol. Larsson* fäst uppmärksamhet å den rådande ovissheten beträffande beskaffenheten och vidsträcktheten af den ansvarighet, som i afseende å enskilda sedelutgifvande bankers förbindelser må åligga de solidariske bolagsmännen. Motiönären redogör först för hvad i ämnet varit och är lagstadgadt, och förmåler derpå, huru som rörande tolkningen af nu i ämnet gällande bestämmelse tvenne hufvudmeningar förefinnas, innebärande, *den ena*, att, så snart en sedelutgifvande bank ej förmådde efter ordalydelsen fullgöra sina förbindelser, och detta vore fullt ådagalagdt, t. ex. derigenom, att bankrörelsen på sådan grund blifvit instäld, en hvar, som hade förfallen fordran hos banken, skulle ega att genast för samma fordran söka hvilken af de solidariske bolagsmännen, han ville, och *den andra*, att först sedan genom försiggången utredning af banken och dess angelägenheter det vore ådagalagdt, att brist förefunnes och denna blifvit till siffran bestämd, bankens borgenärer egde att med sina anspråk vända sig mot de

solidariske delegarne. Hvilkendera af de båda olika meningarna må vara den rätta, vore hvad motionären önskade genom motionen få utredt, och han redogör utförligt för de skäl, som för hvardera meningen kunna gifvas. Så väl den ena som den andra åsigten omfattades af insigtsfulle män, och då hittills ej inträffat, att någon sedelutgifvande bank kommit på obestånd, hade domstolarne icke varit i tillfälle och i nödvändighet att afgöra frågan. Den rådande ovissheten vore emellertid i hög grad förderflig, och ej minst skadligt måste det förhållande vara, hvartill nämnda ovisshet gifvit anledning, nemligen att man å ena sidan kunnat uppehålla banklotternas pris och begärlighet genom att för delegare, varande och blifvande, framhålla, att ansvarigheten, äfven i värsta fall, ej kunde medföra synnerlig olägenhet, åtminstone icke för dem, som ville undandraga sig densamma, och å andra sidan sökt vinna och bibehålla allmänhetens förtroende till bankbolagens vederhäftighet genom att åberopa delegarnes ansvarighet såsom i hög grad bindande och därför medförande den största möjliga säkerhet för bankernas borgenärer. Det vore en ovilkorlig rättighet för allmänheten att veta, under hvilka lagar den lefde och handlade, och för ett folk, som gjorde anspråk på att kallas upplyst och att kunna fördraga ordets frihet och äfven dess missbruk, höfdes det icke att vara så räddhåadt, att det ej skulle våga skärskåda sina lagar, draga dem under öfverläggning och söka afhjelpa fel, af hvilka de lede. Hvad anginge frågan, huruvida nuvarande tidpunkt vore den rätta för frågans upptagande, så trodde motionären tiden därför länge sedan hafva varit inne och befarade icke någon synnerlig olägenhet af sakens afhandlande. På dessa skäl föreslår motionären,

»att Riksdagen må för sin del besluta och till Kongl. Maj:t, med begäran om Hans nådiga stadfästelse, i underdånighet öfverlemna en förordning, innefattande bestämd och tydlig förklaring, hvad som i afseende å det ämne, hvilket är föremål för de omförmälda båda stridiga meningar och uppfattningar, må vara med gällande lagar och författningar öfverensstämmande,»

samt yrkar i sammanhang härmed,

»att motionen måtte öfverlemnas till Lag-Utskottet för att detta må efter den strängaste och samvetsgrannaste pröfning af lagens ord och mening, afgifva det förslag, som finnes dermed mest förenligt».

Då emellertid Regeringsformen innehåller, i sin 53 §, att Lag-Utskottet har att utarbete de från Kamrarne remitterade *förslag* till förbättring af civillag, samt i 88 §, att med förklaring öfver civillag skall

förhållas som med sådan lags stiftande, och, i öfverensstämmelse härmed, Riksdagsordningen i 42 § 1 mom. stadgar, att Lag-Utskottet skall meddela *utlåtande* öfver de från Kamrarne dit hänvisade *förslag till förklaring* af allmän civillag, finner Utskottet sig, enär i förevarande fråga något förslag till lagförklaring icke är af motionären framställt, böra hos Riksdagen hemställa,

att motionen icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 April 1879.

På Utskottets vägnar:

H. G. v. GEGERFELT.

Reservationer:

af Herr *von Gegerfelt*, med hvilken Herrar *Friherre Hamilton* och *Widmark* instämt: »Då motionären föreslagit att genom lagförklaring måtte undanrödjas den meningsskiljaktighet, som förefinnes angående betydelsen af den för delegare i sedelutgifvande bankbolag stadgade ansvarighet för bolagets förbindelser, synas mig, fastän han ej uppgifvit hvilken af de skiljaktiga meningarne han anser böra förklaras gällande, likväl bestämmelserna i 88 § Regeringsformen och 42 § Riksdagsordningen angående behandlingen af väckta frågor om förklaring af lag vara i förevarande fall tillämpliga. Och då det måste vara för allmänheten af synnerlig vigt att ega säker kännedom om de skyldigheter och rättigheter delegare i bankbolag och innehafvare af dess förbindelser uti ifrågakända hänseende tillkomma, hvarom nu gällande lag synes temligen dunkel och obestämd, anser jag den föreslagna lagförklaringen vara af behofvet påkallad.

På grund häraf, och då det synes lämpligare att Kongl. Maj:t än att Riksdagen i första hand ingår i den för förklaringens meddelande erforderliga lagtolkning, samt dessutom, i sammanhang med en sådan förklaring, särskilda föreskrifter om förvaltning och utredning af bankbolags

konkurs lämpligen torde böra utfärdas, har jag ansett Utskottet böra hemställa, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder taga frågan under pröfning och till Riksdagen afgifva den proposition, som af en sådan pröfning kan föranledas»;

af Herr Grefve *Mörner*, med hvilken Herrar *Thomasson* och *Lothigijs* sig förenat: »Väl har äfven jag ansett, att Herr Liss Olof Larssons motion borde lemnas utan afseende, men jag har icke ansett, att detta borde ske på grund af de skäl, Utskottet åberopat, utan att Utskottets åsigt borde stödjas derpå, att, då ännu icke visat sig att villrådighet i fråga om lagens tillämpning hos de lagskipande myndigheterna förekommit, så vore icke heller sådana förhållanden nu för handen, att en lagförklaring i denna fråga borde meddelas»;

af Herr *Samzelius*: »På de af Utskottet anförda skäl, och då motionärens framställning närmast är att hänföra till sådana förfrågningar om lagens rätta mening, som omförmälas uti 19 § Regeringsformen, och hvilka icke i annat fall kunna blifva föremål för någon Riksdagens åtgärd, än då de i anledning deraf meddelade lagförklaringar synas olämpliga, eller, under namn af förklaring, ny lag stiftad, samt då, så vidt jag förstår, grundlagarne icke medgifva, att dylika förfrågningar få hos Riksdagen framställas, och beträdandet af banan att besvara sådana juridiska spörsmål skulle kunna förrycka Riksdagens verksamhet och upptaga dess redan strängt anlitade tid, har jag biträdt det slut, hvartill Utskottet kommit»;

samt af Herrar *Magnus Jonsson* och *Gunnar Eriksson*: »Då Lag-Utskottet vid föregående tillfällen, såsom vid 1853—1854 års riksdag uti utlåtandet N:o 38, i anledning af en utaf Riksdagens Justitieombudsman i hans till samma riksmöte afgifna embetsberättelse gjord framställning om förklaring af Kongl. förordningen den 10 Juni 1841, samt vid 1859—1860 års riksdag uti utlåtandet N:o 7 i anledning af hemställan från nämnde embetsman om förklaring af föreskrifterna angående verkställighet af straffarbete, ansett, såsom vi förmena, på grundlagsenliga skäl, det hafva tillkommit sig, att, ehuru icke bestämda förslag vid något af berörda tillfällen blifvit gjorda, ej allenast ingå i ompröfning af, utan äfven tillstyrka Riksdagen antaga utaf Utskottet föreslagna lagförklaringar, hafva vi icke kunnat finna, det Utskottet *nu* skulle saknat behörighet utarbета en förordning med bestämd och tydlig förklaring af gällan-

de lag uti det af motionären berörda ämne, allenast därför, att något i bestämdt uppgifven rigtning affattadt förslag icke blifvit af motionären afgifvet; viljande vi, för vår del, ifrågasätta, huruvida ej i motionen i sjelfva verket kan anses föreligga ett förslag af motionären till den åstundade lagförklaringen, fastän *alternativt* och gående ut på godkännande af *endera* utaf de båda, såsom motionären anför, i frågan rådande uppfattningarne. Emellertid och då nu härvid förekommit, ej allenast att vigten af den begärda lagförklaringen blifvit af motionären på ett, såsom oss synes, öfvertygande sätt visad, utan äfven att behovet af densamma blifvit med samma tydlighet ådagalagdt; alltså och då vi dela motionärens åsigt derom, att tiden för ärendets utredande länge sedan inträdt, hvarföre vi icke velat biträda den åsigt, som inom Utskottet uttalats derom, att ärendet först skulle till Kongl. Maj:t hänskjutas, hafva vi, på här ofvan i korthet anförda grunder, ansett Lag-Utskottet hafva bort, på sätt motionären yrkat, understödja hans framställning; hvarföre vi emot Utskottets i annan rigtning fattade beslut härmed oss vördsamt reservera».

Herrar *Lindgren*, *Johannes Jonson* och *Smedberg* hafva begärt få an-tecknadt, att de, till följd af undfängen ledighet från riksdagsgöromålen, icke deltagit i motionens handläggning inom Utskottet.
